

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMANE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ.
Strada Iuliu Maniu Nr. 36

APARE ODATA PE SAPTĂMANA
Abonament: 150 Lei la an.

Redactor responsabil:
Dr. SEBASTIAN STANCA
Telefon 13-74

SCHIMBAREA CALENDARULUI

Poporul nostru a ținut în toate vremurile și ține și astăzi cu tărie neînfrântă la legea lui strămoșească. În cursul veacurilor trecute a dat multe dovezi de adevărată mucenicie pentru iubirea sa de neam și lege.

Deaceea și noastră biserică ortodoxă, ca o mamă duiosă, în purtarea ei de grijă pentru mântuirea sufletelor tuturor copiilor ei, ținând socoteală de aceasta a așezat mai multe slujbe și rândueli frumoase pentru orice întâmplare din viața noastră pământească. Ea a așezat și multe sărbători, unele mai mult, altele mai puțin strălucite pentru vesnica aducere aminte a faptelor mari din trecutul creștinătății, cum și din vechea istorie biblică.

Și poporul nostru cunoaște bine toate aceste slujbe și rândueli, știe în ce zi cade cea sau altă sărbătoare, încât își face singur socotelile vremii și ale călindarului. Și aceasta s'a înrădăcinat adânc în sufletul lui.

Aceasta este cauza că în multe părți poporul nostru nu se împacă cu îndreptarea călindarului.

Îndreptarea aceasta a trebuit însă să se facă acum. Iată pentru ce.

1. Ce este Călindarul? O carte în care este scris timpul în care își fac rostul lor cele patru anotimpuri Primăvara, Vara Toamna și Iarna. Timpul acesta se numește an. Știința a descoperit că anul acesta în natură, *pe ceriu*, este de 365 zile 5 *ceasuri* 48 minute și 48 secunde. Călindarul *scris* însă are 365 zile și 6 *ceasuri* întregi. Aceste 6 ceasuri fac în patru ani o zi și pentru aceea s'a pus tot al patrulea an visect, adică de 366 zile. Între anul *ceriului* și anul *scris* este însă totuși o deosebire de 11 minute și 12 secunde; Cu atâta adică e mai lung anul scris în calendar, decât anul ceriului. Socotiți acum cât fac cele 11 minute și 12 secunde în

zece ani și într'o **sută de ani**. În zece ani fac 110 minute și 120 secunde iar în o sută de ani 1100 minute și 1200 secunde ceeace dă 20 ceasuri, adică aproape o zi. Lucrul acesta s'a descoperit în anul 1582 și atunci cu mirare au văzut învățații că dela Sinodul din Nicea la 325 când s'a făcut călindarul cel scris de Sf. Părinți și până la 1582 călindarul scris având tot la o sută de ani cu 20 ceasuri mai mult, în 12 sute de ani a ajuns să fie mai lung cu 240 ceasuri, decât călindarul ceriului, ceeace face tocmai zece zile. S'a făcut atunci socoteală. Dacă rămâne călindariul scris tot așa va fi și de aci încolo tot la 100 de ani mai lung cu 20 ceasuri, ceeace în zece sute de ani face 200 ceasuri, în 50 sute de ani face 1000 ceasuri, în 100 de sute ani face 5000 ceasuri, ceeace dă 250 zile. Vasezică după o sută de sute de ani, la anul 10.000 ar ajunge să fie anul din călindariul pe hârtie cu 250 zile mai lung ca anul cerului. Adecă ziua de Crăciun de pildă, 25 Decemvrie din calendarul cerului ar cădea cu 250 zile mai târziu în calendarul scris, va se zică în 2 sau 3 Septemvrie.

Așa au venit apoi învățații și au spus: asta nu se poate. Călindarul ceriului nu'l putem îndrepta, că e făcut de D-zeu, trebuie deci să îndreptăm călindarul cel scris de oameni. Pentru că omul e dator să-și întocmească rosturile după rânduelile lăsate de D-zeu și atunci la 1582 au tăiat cele zece zile cu cari călindarul scris era mai lung.

Biserica noastră ortodoxă nu le-a tăiat, călindariul nostru a rămas și pe mai departe tot la o sută de ani cu 20 ceasuri mai lung. Dela 1582 până acum sunt patru sute de ani, a rămas deci dela sinodul din Niceea (325) până acum cu 14 zile mai lung ca anul ceriului. Dacă am rămâne și mai departe așa am ajunge că peste

50 sute de ani călindariul nostru scris să fie mai lung decât călindariul ceriului cu 1000 ceasuri, adică chiar 50 zile. Vasezică atunci la anul 5000 ar trebui să se serbeze ziua Nașterii Domnului adică ziua de 25 Dec. în calendarul scris cu 50 zile mai târziu, 25 Decembrie ar cădea deci la 13 Februarie. Ziua Nașterii Domnului a căzut însă în 25 Decembrie după anul ceriului. Prin urmare trebuie să o păstrăm tot acolo. Iar dacă călindariul cel scris de oameni e greșit față de călindariul ceriului, trebuie să îndreptăm gresala și noi. Și așa cu toate sărbătorile legate de acest calendar scris de oameni. Astăzi anul din călindariul nostru este cu 14 zile mai lung decât anul ceriului. Sărbătorile noastre nu cad chiar pe ziua când ele au fost satorite de Sfinții Părinți ci cu 14 zile mai târziu. Așa de pildă Sf. Nicolae a murit în 6 Decembrie.

Noi am ajuns însă, fiind calendarul mai lung, ca ziua de 6 Dec. să cadă cu 14 zile mai târziu decât adevărata zi în care a murit sfântul. Trebuie deci să punem ziua aceasta tocmai acolo unde a fost la început. Rămâne tot 6 Dec., dar cele 14 zile de întârziere trebuie tăiate. Și așa și cu toate celelalte sărbători legate de zile anumite.

Aceasta o dovedește mai bine praznicul Paștilor și sărbătorile legate de acesta. Paștile nu se orientează după călindariul scris de oameni, ci după călindariul ceriului. De aceea ele cad totdeauna pe ziua când Isus de fapt a săvârșit minunea învierii. Cu Paștile noi suntem pe calea cea bună, iar catolicii și străinii neortodoxi greșesc că nu se țin de rânduelile Sfinților Părinți, pentru că dacă s'ar ținea ar trebui să cadă Paștile lor totdeauna cu ale noastre.

Biserica noastră stă și pe viitor pe temelii legii Sfinților Părinți. Paștile se leagă tot de călindariul ceriului ca și până aci, iar celelalte sărbători legate de zile anumite încă trebuie să le potrivim la calendarul ceriului tăind cele 14 zile de întârziere.

2. Vor zice unii că dacă acest calendar de pe hârtie este greșit: *Pentru ce nu s'a îndreptat și de noi* atunci când s'a descoperit gresala, adică în veacul al 16-lea. Răspunsul e ușor.

Poporul românesc de pretutindenea era în vremea aceea subjugat de stăpâniri străine. Ardelenii gemeau în iobăgia Ungurilor, Bucovinenii apăsați de Neinți, Basarabeni de Ruși, Moldovenii și Muntenii de Turci și Tătari. Dacă po-

porul românesc ar fi primit călindariul străinilor ar fi deschis o poartă largă ca să intre acești străini și în biserica noastră.

Străinii ne-au crezut prosti și întunecați și nu s'au dat silința să ne silească să ne schimbăm calendarul, pentru că ei puneau prețul cel mai mare pe politica națională nu pe credință. La poporul nostru însă credința și naționalitatea a fost legată una de alta. Au cercat străinii să ne ia naționalitatea, dar n'au luat în seamă credința și așa nu ne-au putut fura suliețele.

Oamenii noștri știau și atunci că este greșit calendarul nostru. Ei și-au zis însă cu vorba Românului: rău cu rău dar mai rău fără de rău. Și au socotit că este bine să nu'l schimbe pentru că să fie osebite între noi și străini măcar în biserică, pentru că să nu poată intra străinii și în bisericile noastre. Căci numai acestea ne mai rămăseseră.

Astăzi însă nu ne mai temem de aceasta. Astăzi au ajuns străinii să se teamă de noi, că le intrăm în biserică și îi desbrăcăm prin aceasta de limbă, lege și neam. Și dacă astăzi suntem în țara noastră românească suntem dator să reparăm toate greselile din trecut și în politică, și în economie și în biserică. Să intrăm în sufletele străinilor din această țară ca să câștigăm pentru noi și să ne ridicăm alături de toate celelalte țări luminate din apus. Cu atât mai vârtos că pe această cale au pornit și celelalte țări ortodoxe, Grecia, Serbia, Bulgaria și chiar și Rusia și nouă nu ni se cade să ne lăsăm în urma lor. Astăzi nu mai este nici o pedecă pentru ca să îndreptăm și calendarul, dimpotrivă trebuie să o facem ca să ne ridicăm și să ne facem stăpâni în țară și în privința aceasta asupra tuturor neamurilor.

3. Mai este însă o împrejurare care ne poruncește îndreptarea calendarului. În țara noastră au fost până acum două calendare creștine. Noi țineam un fel de sărbători, străinii altfel de sărbători. Noi aveam vre-o 30 iar ei alte vre-o 30 de sărbători afară de Dumineci. În țară sunt sute de asezăminte la cari lucrează zeci de mii de oameni, fabrici drum de fier, negustorii, băi de cărbuni, de aur și altele.

Sunt apoi atâtea și atâtea oficii, bănci, avocați, medici, profesori, școli, meseriași, ingineri etc. și partea cea mai mare plugari. Și între toți aceștia sunt și Români și străini, toți muncesc, unii cu creerul, alții cu peana și alții cu palma. În țara noastră sunt 18 milioane suflete.

Dacă socotim între acestea 4 milioane copii cari nu lucrează, rămân 14 milioane cari muncesc. Având însă două rânduri de sărbători, Românii în sărbătorile lor și străinii pe ale lor. Unii nu lucrează 30 zile iar ceilalți nu lucrează alte treizeci zile, ceea ce face pentru țară o pagubă de 60 zile în an. Socotiți acum această pagubă în bani. Socotiți pentru un om numai 40 lei la zi. 14 milioane de oameni nu lucrează 60 zile, socotită ziua cu 40 lei face la an suma uriașă de 3360 milioane lei. Și asta este pagubă curată pentru țară. Dar dacă socotim că am luat aci în samă numai sărbătorile mai însemnate și am socotit ziua numai cu 40 lei, câtă vreme de fapt se țin și mai multe sărbători și zilele se plătesc mult mai scump, poate vedea ori cine că paguba pentru țară e mult mai mare decum am însemnat-o aci mai sus.

Leacul cel adevărat este deci și din partea asta îndreptarea calendarului. Prin aceasta noi putem da poruncă la toate neamurile din țară să țină numai sărbătorile pe cari noi le vrem și atunci când noi le socotim de potrivite. Și atunci toate sărbătorile rămân numai ale noastre cele românești pe cari toate neamurile trebuie să le țină, iar în altă vreme să muncească.

În chipul acesta se face dreptate și științei care a descoperit nepotriveala călindarului ceriului, se face o dreptate și țării, care are nevoie de muncă și cruțare, se face dreptate neamului românesc, care trebuie să fie stăpân în țara lui, dar mai presus de toate să face dreptate poruncilor lui D-zeu care a făcut ceriul și pământul și a poruncit omului ca toate să le folosească spre binele lui, dar să nu se clătească nici cât un fir de pai dela căile Domnului și să nu dea ascultare ispitelor Satanei.

În țara noastră sunt multe felii de Satane, cari vreau să pescuiească în tulbure și cu ispite făfarnice caută să amăgească poporul ca să facă zizanie și să ne slăbească pe noi Români. Sunt străini cari plâng după țara ungurească de ieri, sunt străini veniți de pe alte meleaguri cari umblă numai să ne stoarcă vlaga, sunt pocăiți, adventiști, baptiști, studenți biblici și alții cari vreau să ne strice credința și temelii traiului nostru și să ne spargă pentru ca toți acestia să se facă ei stăpâni pe noi. Și de aceia ei au pornit acum să îmbete poporul cu vorbe că domnii români strică legea și rânduețile vechi și se dau după călindarul străinilor.

Asta nu este adevărat. Una e legea și alta e calendarul. Legea e dată de D-zeu prin Isus

Christos și nici o iotă sau cirtă după cum zice evanghelia, nu se poate schimba. Și ar face mare păcat cel ce ar cuteza să schimbe legea.

Călindarul este însă făcut de oameni după legile lui D-zeu. Omul însă este păcătos și greșit înaintea lui D-zeu, el nu poate face nimic asemenea lui D-zeu. Omul greșeste, dar când își cunoaște greșala e dator să o îndrepte și să se apropie iar de legile lui D-zeu. Așa și cu calendarul. Au văzut oamenii că au rătăcit dela calea pe care a poruncit-o D-zeu ceriului, soarelui și pământului și acum au căutat să o îndrepte venind la calea cea adevărată în socotelile timpului, la calea pe care a croit-o Dumnezeu.

Legea rămâne însă nestirbită așa cum a fost până aci. Nici cât un fir de păr nu se clătește din loc. Cum am crezut până aci credem și de aci încolo, cum ne-am rugat așa ne rugăm, sărbătorile rămân tot așa neatînse cu zilele lor satorile de Sfinții Părinți, puse însă la locul ce li-se cuvine, nu ca 14 zile mai târziu.

Să nu creadă nime că patru metropoliți 18 episcopi, atâția profesori învățați din țările ortodoxe, astronomii luminați și atâtea sute și mii de oameni pricepuți și buni creștini, nu și-au dat seama de ceea ce fac atunci când au îndreptat calendarul. Toți acestia au văzut însă că este bine, este potrivit legii lui D-zeu și acum a sosit vremea ca să se și înfăptuiască îndreptarea.

Să nu se clătească deci sufletul nimănui că prin această îndreptare s'a făcut vre-o zăticneală evangheliei lui Christos sau legii noastre străbune.

Aveți încredere, creștinilor, în chibzuiala cuminte a conducătorilor învățați, cari nu vreau răul neamului, a țării și a poporului, ci dimpotrivă vreau tocmai să ridice țara la vază și putere, vreau să dea și poporului nostru puțința să se malțe, să se lumineze, să se întărească și în bună stare și neamul nostru să fie tare și puternic și stăpân în țara lui asupra tuturor neamurilor.

Cețiți cu luare aminte cele de mai sus și toți cei ce știți carte și înțelegeți și aveți tragere de inimă către binele și fericirea patriei și neamului nostru românesc, voi cei duhovnicești luminați și îndreptați pe cei nepricepuți cu duhul blândetelor, ferindu-i ca să nu cadă în ispită, pentru că așa veți împlini legea lui Christos.

S. STANCA.

Inaugurarea festivă a Institutului teologic

Dumineca trecută s'a săvârșit inaugurarea festivă a Institutului nostru teologic din Cluj în prezența P. S. Sale episcopului Nicolae și a d-lui ministru de culte Alexandru Lapedatu.

Solemnitatea s'a desfășurat într'o atmosferă de căldură, de sinceritate și familiaritate, care s'a manifestat în sentimentele vădite de satisfacție, bucurie și mulțămire sufletească a publicului ales care a participat. A fost de față d-l general Papp, I. Paul, prof. univ. Dr. Ion Lupas, V. Chidionescu, primariul orașului Dr. O. Utalea, preș. trib. Petrescu, medicul jud. Dr. Bașota, rev. Dr. Vilt și Păcurar și P. Bura, protop. Iovian Mureșan, dir. Nic. Bogdan, dep. Dr. Petru Metes, prefectul I. Peter, dir. de bancă Dr. L. Cherman și A. Mandeal, ing. L. Bohățel adv. Dr. Dragomir și Dr. T. Popescu, medicii frații Dr. Stanca, Ing. Lungu și alți mulți domni și doamne.

Solemnitatea s'a început cu un serviciu divin săvârșit de P. S. Sa episcopul nostru asistat de asesorul Andrei Luoș. P. S. Sa a citit rugăciunea de inaugurare și urmat cântarea corală „Cât de mărit” de Dorneanschi executată de corul teologilor.

Profesorul Dr. Andrei Buzdug a rostit apoi următoarea cuvântare ocazională:

P. S. Stăpâne. D-le Ministru. Doamnelor și Domnilor!

Clujul, cetatea suferințelor de martiri a neamului nostru din trecut, dela marele eveniment, al unirii a avut mai multe momente de înălțare sufletească, scriind fiecare tot atâtea pagini mărețe în istoria noastră națională. Din aceste *momente*, două mi-se par mie de o importanță deosebită pentru biruința acestui neam prin care și-a afirmat puterea avântului cultural. Primul moment este acea zi istorică a vieții culturale în care s'a inaugurat pentru întâia dată Universitatea românească a Daciei superioare aci în Cluj; al doilea moment e cred, fără modestie, inaugurarea acestei Instituții de înaltă cultură sufletească ce o prăsnuim astăzi.

Tim să scot îndeosebi în relief aceste două zile mari istorice, fiindcă prin ele ni-se asigură trăinicia existenței noastre pe aceste plaiuri.

Căci nimic altceva decât credința și cultura ne pot da această cheazăsie. Prin ele se asază fundamentul de granit al unei existente sigure, ce nimeni nu va putea dărâma. De credința tra-

dițională și de forța unei espanziuni și dezvoltări culturale, depinde viitorul oricărui popor. Crearea acestora cade în primul rând în sarcina acestor instituții. Prin luminarea și nobilitarea sufletelor se câștigă adevărata forță morală, forță creatoare de valori pe cari poți clădi cu încredere. Dar orice credință și cultură trebuie să-și aibă o pecete, un timbru specific. Această pecete caracteristică și-o câștigă numai legând firul roșu al tradiției strămoșești. Să legăm munca noastră de munca trecutului, căci pe pământul țării românești atâtea generații înaintea noastră au trăit frământându-și sufletul pentru a înțelege și îndeplini rostul lor pe lume; ce presumpție nebuncască să credem că din toată frământarea acestor generații n'a rămas nimic durabil și că pământul acestei țări ne-a așteptat pe noi, ca noi din inspirația clipeilor pe cari le trăim să hotărîm de soarta întregului popor românesc? Nu, operele mari de cultură își găsesc totdeauna firul roșu în tradiție. E tradiția sănătoasă în care s'au cristalizat și s-au acumulat adevăratele valori creatoare, valori de cultură și de credință ce noi trebuie să le păstrăm cu sfințenie.

Așa nici opera mare culturală ce noi o prăsnuim astăzi nu e esclusiv creațiunea momentelor fericite de azi. Firul ei roșu merge înapoi cu sute de ani în istoria neamului. Il găsim bine stabilit deja la 1488 când Marele Voevod Ștefan cel Mare și sfânt, apărătorul creștinismului și în special al ortodoxiei noastre, a întemeiat pentru întâia dată această eparhie.

Din cauza vitregiei timpurilor, ea a fost atunci de scurtă durată, dar ideea a rămas; ea s'a renăscut și a devenit azi o forță reală ce în veci va trăi. Ea va trăi, căci prin reînvierea acestei eparhii ni-se dă o nouă dovadă și satisfacție de dreptate divină.

Prin munca și jertfa generațiilor din trecut ni-s'a creat această posibilitate, ni-s'a dat prilejul ca noi cei de azi după ce am văzut realizat visul de veacuri al neamului nostru să prăsnuim azi și această zi.

Insemnătatea ce o are în viața națională și culturală biserica noastră strămoșească e un fapt atât de clar, ce cred, nu mai are nevoie de multe demonstrații. Căci în tot decursul vieții istorice a acestui neam, sunt așa de strâns legate ființa lui etnică națională, culturală și credința lui, încât să vrei și nu le poți desființa.

Ele s'au contopit, s'au sintetizat atât de admi-

rabil în decursul timpului, armonizându-se în acea expresie frumoasă a țaranului, se spune, că e de „lege românească”. Naționalitatea și credința formează în sufletul neamului nostru un ce nedespărțibil, sunt numai două laturi al unuia și aceluiaș conținut. Dacă această sinteză de neam și credință el a păstrat-o în decursul timpului, ce datorie mai mare (decât aceea) ne incumbă azi decât tocmai întărirea acestei credințe.

È clar deci rolul important ce trebuie să-l aibă și eparhia noastră pe aceste plaiuri. Aci, la un popor atât de mult oropsit prin vitregia timpurilor, ea trebuie să-și dea tributul ei pentru ridicarea poporului. Trebuie să întărească ceea ce românesc ne-a rămas, trebuie să recâștige, ceea ce am pierdut și trebuie să formeze un zid puternic de apărare pentru neamul și credința noastră.

Vastă și grea e opera ei, căci ea trebuie să aprindă din nou făclia culturii și credinței în sufletele fiilor ei. Ea trebuie să devină o organizație vie a neamului; ea trebuie să câștige viață pentru ca să poată da viață.

Focarul acestei vieți noi e tocmai acest institut pe care-l inaugurăm astăzi. De aci vor trebui să pornească în toate părțile pioneria credinței străbune.

Acestei Academii teologice îi incumbă o operă grea. Ea trebuie să devină izvorul nesecat al credinței creatoare de valori superioare, căci în special acum după marele războiu când desechilibrul moral a pătruns până și în cele mai fine fibre ale vieții noastre sociale, amenințând distrugerea acestui organism introducând în locul adevăratei valori morale și tradiționale valori fictive și relative, dând naștere acestei cangrene sociale.

Căroră altora mai mult decât acestor instituții le incumbă această datorie de inaugurare a unei opere de sanare a unui organism sufletește atât de bolnav, operă de renaștere și de întărire a valorilor prin care se poate menține o viață sănătoasă, căci *morala și credința nu sunt altceva decât expresia sănătății vieții sufletesti individuale și sociale.*

Opera acestei instituții deci constă în desvoltarea ființei noastre naționale, culturale și în purificarea, și sanarea vieții morale-sociale și individuale.

Ca să poată satisface acestor cerințe superioare ea va trebui să devie o instituție vie a vie-

tii. Din ea va trebui să curgă o viață vie, viață legată prin toate fibrele ei de vicață reală externă. Căci aci, în această vicață externă trebuie ea să acționeze. Ea trebuie să devie izvorul credinței din care s se adape românismul din acest colț de țară.

Și acum, mă adresez, D-Voastră, D-lor studenți, căroră vi-e dată fericită ocazie de a Vă putea numi printre primii pioneri ce vor ieși din acest izvor al credinței noastre. D-Voastră împreună cu noi corpul profesoral - în al cărui nume și din a cărui încredințare am fericită ocazie a Vă vorbi în această zi istorică pentru biserică noastră, ne incumbă azi o sfântă datorie, un legământ, ce trebuie să-l facem, obligându-ne a da cu adevărat viață acestei instituții, obligându-ne a fi demni de zilele mari pe cari le trăim și a ne face datoria cum se cade, după maximul puterilor de cari dispunem. A inaugura aci o adevărată viață superioară din ale cărui fructe să putem da cu prisosință neamului, ce are atâta nevoie de ea. Dar această vicață nu se va putea câștiga decât prin muncă intențivă, serioasă și perpetuă, căci numai prin muncă ni se oțelesc forțele și numai prin ea câștigăm urconținut al vieții. Prin muncă se câștigă armele propășirii culturii și civilizației moderne. Numai provăzută cu aceste arme și animat de focul sacru al credinței, preotul de azi va putea corăspunde cerinței Mântuitorului care a zis: nu mergeți și cetiți, „ci mergeți și predicați *evanghelia dreptății*” ceea ce va să zică că pe lângă focul sacru al credinței, preotul care după expresia țaranului e *părinte*, el trebuie de fapt să-i fie de fapt părinte în toate manifestările vieții lui.

De aci urmează că el trebuie să poseadă cultura vremii pentru a putea sustine în orice situație valoarea credinței strămoșesti. Căci dacă în trecutul vieții neamului nostru „umilul preot român ce propovăduia credința în D-zeu a fost o stâncă de piatră de care s'au isbit și stărâmat toți dusmanii neamului nostru, cari tiuteau să atace însăși fibrele inimii noastre naționale”, zic, dacă acestui umil preot român din trecut (veac. XVIII) i-a fost destul numai credința, noi azi mai avem nevoie pe lângă credință și de celelalte arme ale culturii și civilizației, astăzi, așa de mult avansate. Trebuie să ne știm găsi în ele, trebuie să ni-le știm face utile în opera noastră sfântă. De aceea zic, D-lor studenți, că generației tinere de azi în special pre-

otului i-se cere o muncă serioasă, numai pentru ridicarea nivelului intelectual și moral, căci dela nivelul la care se va putea ridica în parte fiecare, depinde și influența creatoare ce va putea-o exercita asupra acelor care el e chemat să-i păstorească. Cu cât mai sus se va ridica el, cu atât se vor ridica și aceia cari se adapă la cuvântul și faptele lui. Deci muncă serioasă D-ilor, și aceasta să ne fie deviza!! Căci numai așa vom putea satisface devizei poetului suferințelor noastre care a spus așa de frumos că pentru consolidarea României de azi, ne trebuiesc români vechi în țară nouă.

Cu acest crez al muncii în ogorul neamului și bisericii noastre strămoșesti ce-l depunem în acest moment solemn și istoric ținem să Vă mulțămim P. S. Voastră și D-le Ministru și totodată să Vă încredințăm, că munca și jertfa neobosită a D-Voastră depusă pentru întemeierea acestei instituții vor rămânea veșnic în istoria ei și vor fi pentru noi un imbold viu în activitatea noastră viitoare ca să creăm din această instituție un izvor viu și nesecat pentru întărirea și propășirea neamului și bisericii noastre".

După această cuvântare aplaudată cu căldură de cei prezenți a cântat corul teologilor compoziția frumoasă „Psalmul 100” de Maundicevski, iar clericul cursul III. Teodor Ciurus a citit o disertație despre „Rolul și însemnătatea institutului nostru teologic”. Lucrarea conștiințioasă și bine îngrijită a fost răsplătită din partea publicului cu aplauze bine meritare.

Programul s'a încheiat cu cântecul coral „Iată ziua triumfală” de Humpel executată tot de corul teologilor. Cântările bine reproduse sub conducerea dirigintelui d-l Vasile Petrascu au dovedit că și în direcția aceasta se munceste la institut cu seriozitate și multă tragere de inimă.

S'a ridicat apoi P. S. episcopul nostru și cu adâncă mulțămire suflătească s'a adresat publicului, profesorilor și elevilor rostind următoarele:

S'au implinit ieri trei ani, când cu voia lui D-zeu și a bisericii și cu încuviințarea preainaltă am luat asupra mea conducerea acestei eparhii. Cândul meu l'am îndreptat dela început spre D-zeu, dela care am implorat ajutor.

Am avut sprijin cu prisosință dela D-zeu, dela stăpânitorii lumesti, dela organele de azi ale bisericii și dela societatea omenească. Acestui

sprijin îi dătoresc cu multă mulțămire văzând astăzi realizată una din cele mai însemnate datorințe, de a putea crește clerul eparhiei noastre în nemijlocită apropiere de episcopia noastră; să pot crește un cler, care cu armele științei și ale culturii să reverse în popor binefacerile luminei, culturii, și păcii și tot ce cere evanghelia lui Hristos.

Poporul nostru a fost năpăstuit de multe mizerii, Iobăgia l-a ținut și trupestă și suflătește înțelestat în ghiarale ei veacuri dearându-l. Altarele i-au rămas pustii, scoalele părăginite, intelectualii îi lipseau aproape cu desăvârșire. Primejdiile au trecut și trebuie să dăm mulțămire lui D-zeu pentru toate și de aci încolo să nu mai comitem crima de a face asemănări între trecut și prezent. Trecutul a fost plin de umilințe și suferințe, prezentul deschide cărări spre lumină, înaintare și înălțare, pretutindeni se revarsă razele binefăcătoare ale lui D-zeu asupra poporului și a țării noastre. Astăzi avem țara noastră românească, stăpânirea noastră, armata, primăriile, judecătoriile, oficiile statului toate scoalele în frunte cu Universitatea, toate românești, conduse de oameni pătrunși de dragoste curată cătră neam și țară. Și pentru aceasta trebuie să fim mulțămitori lui D-zeu.

Dacă institutul acesta nu se poate deschide într'un palat, sunt mulțămit că îl putem deschide și în acest locaș modest. Am nădejdea în D-zeu și în oamenii cu cădere că nu va trece mult și ni-se va da puțința să-l așezăm în alt locaș, unde să-si poată împlini chemarea cu mai multă tărie. Nu localul face însă un institut, ci *sufletul* care bate într'ânsul. În acest local modest, cum este am nădejde să cresc suflete creștine, suflăte de apostoli pentru răspândirea razelor de lumină și cultură dela altarele noastre sfinte și creștinești.

D-voastră, d-le Ministru, vă mulțămesec la locul întâi pentru că ați luat parte la această festivitate. Dacă nu aveam noi sufletul și dragostea D-voastră cătră biserică, nu prăsnuiam astăzi această sărbătoare, tinerii noștri rămăneau împrăstiați la centre îndepărtate pe la Sibiu, Arad, Oradea mare și Caransebeș, și nu puteau crește sub ochii păstorului lor. D-voastră vă datorăm tot ce s'a recerut pentru înzestrarea acestei instituții cu strictul necesar.

Rog pe bunul D-zeu să ia sub scutul său acest institut, pe profesori și elevi, și pe toți cei ce poartă la inimă grija și binele acestui aseză-

mânt, pentruca înarmat cu armele științei, ale culturii și mai presus de toate ale credinței să-și poată împlini cu cinste misiunea apostolească în mijlocul poporului, și în cele mai expuse părți din iubita noastră patrie.

Cuvântarea P. S. Sale a fost acoperită de furtunoase aplauze și ovații.

A răspuns în cuvinte frumoase apoi d-l ministru Al. Lapedatu aducând elogii P. S. Sale pentru munca plină de roa de binecuvântate (Vom da cuvântarea în întregime).

În numele facultății de litere dela Universitatea din Cluj își ridică cuvântul d-l prof. univ. Dr. Ion Lupas rostind următoarele:

Cu prilejul inaugurării festive a acestui nou așezământ de cultură și educație am onorifică însăremare din partea facultății de filosofie și litere a Universității noastre cele mai bune urări pentru o activitate mănoasă a profesorilor și elevilor acestui institut, chemați a contribui prin munca lor nu numai la progresul vieții noastre bisericesti-culturale, ci și la consolidarea națională a statului român.

Facultatea de filosofie și litere a Universității din Cluj a primit pe studenții institutului teologic ortodox ca auditori ai săi dându-le astfel prilej să-și completeze cunoștințele de specialitate pe cari le dobândesc aici dela profesorii lor, cu altele neapărat necesare pentru activitatea lor viitoare, cunoștințe din domeniul istoriei și literaturii române, al limbii grecești, al pedagogiei și psihologiei, cari le pot fi de cel mai mare folos. În zilele noastre preotul nu mai poate sta izolat de ceilalți îndrumători ai vieții culturale. El trebuie să-și însușească acelas grad de pregătire științifică, trebuie să fie înarmat cu toate armele culturii superioare pentru ca să poată corăspunde deplin misiunii sale sfinte, de a se face tuturor toate, ca pe toți să-i mântuiască”.

Noi profesorii facultății de filosofie și litere dorim ca prin contactul zilnic între studenții universității noastre și studenții institutului teologic să se pună bazele unei solidarități frățești între cei ce au să fie îndrumătorii de mâine ai vieții sufletești a poporului nostru.

Se va continua în felul aceștia vechea tradiție a Ardealului care ne-a dat preoți și dascăli foarte buni prin coeducația acestor două elemente crescute sub aceeaș aripă ocrotitoare a seminarilor din centrele eparhiale și adăpate la acelas izvor de lumină și înfrățire astfel, în-

cât intrați în viață cu pregătire aproape similară, au făcut cel mai bun serviciu bisericii și neamului. Sistemul acesta de coeducație teologică-pedagogică, dacă a putut să dea roade apreciabile în trecut, sub regim străin, ne va fi cu atât mai folositor în actualele împrejurări fundamentale schimbate, cu cât îl vom și aplica mai prudent, făcând ca între acești studenți să se înfiripeze legături strânse de iubire frățească, legături de preținie care durează vieța întreagă, putând izvorî din ele bune îndemnuri spre progres, spre emulațiune nobilă și colaborare sinceră.

Fie-mi îngăduit a exprima cu acest prilej sinceranța că nu va trece multă vreme până când va intra acest institut în legături și mai strânse cu Universitatea noastră incorporându-se ca a 5-a facultate a ei, ca facultate de teologie, pentruca să sporească numărul sfeșnicilor de lumină care lucrează tuturor conducătorilor de mână ai scumpului nostru Ardeal.

Comisia instituită în vara anului 1919 pentru organizarea universității noastre românești din Cluj s'a ocupat încă atunci cu această problemă, și-a dat seama că tradiția tuturor Universităților din Europa își leagă începuturile de biserică și cu atât mai vărtos la noi a socotit că principiul de autonomie bisericească pretinde ca inițiativa pentru înființarea așezămintelor de educație religioasă în toate împrejurările să pornească dela organele bisericesti în drept. P. S. Voastră nu ați întârziat. D-l Episcop a luat inițiativa aceasta, pentru care vă aducem prin os de recunoștință toți ceice ne găsim în serviciul științei și culturii românești. Ca cititor și ocrotitor al acestui așezământ dorim să culegeți cât mai multe roade de mulțămire sufletească pe urmele muncii săvârșite în numele Domnului și spre binele poporului.

Domnilor profesori le urăm să-i vedem cât mai curând devotați cu întreagă ființa lor opere de educație, pentruca persoana acestor studenți e mai importantă problema educației decât a științei. Este adevărat cuvântul apostolului Pavel că „știința sumește, iară dragostea zideste”. Biserica și patria noastră română nu poate să aibă nici un folos dela mulțimea celor sumeți. Are însă mare și neapărată trebuință de mulțimea sufletelor întărite de patria credinței și luminate de flacăra dragostei pentru evanghelia mântuitoare.

Acestor tineri studenți le trebuie înainte de

toate educație sufletească îngrijită și intensivă, pentruca să-și poată pune cu timpul întreg sufletul lor în slujba evangheliei lui Isus Hristos. Ei au trebuință de duhul evangheliei, duhul credinței, al smereniei al înțelepciunii și dragostei creștinești, care nu se trufeste, nu defaimă, nu caută ale sale, care toate le rabdă, la toate nădejde are dar nici odinioară nu cade. Iar noi, iubiți studenți, să vă pătrundeți din zi în zi tot mai mult de acest duh dătător de viață având pururea înaintea ochilor deviza de a fi, precum spune cântărețul că erau înaintașii noștri din timpul lui Ștefan cel Mare și Sfânt: „*Statornici în cinstea de lege și țară, în focul credinței statornici*”.

Cuvântarea aceasta a fost răsplătită de publicul asistent cu entuziaște ovații și aplauze.

La sfârșit corul teologilor întonează imnul regal, după care în curtea institutului întreaga asistență a fost fotografiată. Cu această solemnitate s'a încheiat.

CĂRȚI

La consistoriul nostru sunt depozitate spre desfacere următoarele cărți:

1. Papism și ortodoxism în Ardeal de Dr. G. Ciuhandu — — 12.— Lei
2. Români ortodocși și Români uniți de Dr. G. Ciuhandu — 10.— Lei
3. Ortodoxia și creștinismul apusean de P. L. Nicodim — — — 8.— Lei
4. Schisma Românească sau Unirea cu Roma — — — — — 2,50 Lei
5. Analele Asociației „A. Șaguna” II. și III. à 20 lei, pentru membri — — — — — 16.— Lei
6. Invățăminte cu icoane (12 cărți postale cu icoane din Sft. Scriptură) — — — — — 10.— Lei

Nr. 350

2—3

Concurs

Prin decisiul Ven. Consistor Diecesan Nr. 5321 din 24 Octombrie 1924 nimicindu-se alegerea de protopresbiter ținută în 25 Decembrie 1923, pentru acuparea postului de protopresbiter al tractului Alba Iulia, să publice un concurs nou cu

termen de 30 zile dela prima publicare în „Renășterea”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Venitele fisionate în coala B pentru întreținerea dotațiunei preoțesti dela stat și venitele stolare din parohia Alba Iulia oraș.

2. Dotația protopresbiterală dela stat și pansalul ce se va stabili din fondul general administrativ al Consistorului parohial.

3. Retribuția din fondul protopresbiteral al tractului, alimentat din contribuțiile parohiilor și alte resurse.

4. Taxele legale dela vizitațiunile canonice.

Concurenții îndreptățiți își vor înainta cererile înzestrate cu documentele necesare în termenul arătat mai sus, Venerabilului Consistor Eparhial din Cluj, conform conclusului Congresual Nr. 111 din 1888. Dela concurenții din alte Diecese, să cere să prezenteze și act de învoire dela Chiriarhul lor, ca în caz de alegere și numire îi va elibera literile dimisionale.

Alba Iulia din sedința Comitetului protopresbiteral ortodox, ținută la 18 Noembrie 1924.

Florian Rusan

adm. prot.

Petru Circo

notar al comit. t.

Nr. 7472 „Aprobat”.

Cluj din sedința plenară a Consistoriului Eparhial ținută la 2 Dec. 1924.

NICOLAE

secretar

Nr. 2492—1924

L. Curea

secretar

2—3

CONCURS DIN OFICIU

Pentru postul de paroh din parohia de cl. I. Treznea tractul Unguras, devenit vacant prin renunțarea celui ales, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul „Renășterea”.

Alecul va beneficia: de locuință în natură și supraedificate în condiție bună, grădină de legumi, 52 jugăre sesiune parohială, 2 vici cucuruz cu cocianul și 1 zi de lucru dela fiecare casă, venitele stolare îndatinate plus întregirile dela Stat.

Reflectanții la acest post își vor înainta în termenul deschis cererile de concurs înscrise conform normelor în vigoare oficiului protopopesic al Ungurasului și pe lângă observarea dispozițiilor reglementare să vor prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Consistoriul Eparhial.